

ผลของโปรแกรมการส่งเสริมบทบาทการเป็นมารดา ต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่าง
มารดาและทารก ความพึงพอใจในบทบาทของมารดา ความสามารถในการเรียนรู้
พฤติกรรมทารก และการเจริญเติบโตของทารก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของโปรแกรมการส่งเสริมบทบาทการเป็นมารดา ต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารก ความพึงพอใจในบทบาทของมารดา ความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมทารก และการเจริญเติบโตของทารก (THE EFFECT OF A MATERNAL ROLE PROMOTING PROGRAM ON MATERNAL-INFANT ATTACHMENT, MATERNAL ROLE SATISFACTION, COMPETENCY IN INFANT BEHAVIORAL LEARNING AND INFANT GROWTH)

มนต์ตรา พันธุ์ไท่ 4837059 RAMN/M

พย.ม. (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ศรีสมร ภูมณสกูล, D.N.S., อรพันธ์ เจริญผล, M.Ed.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมบทบาทการเป็นมารดาต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารก ความพึงพอใจในบทบาทของมารดา ความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมทารก และการเจริญเติบโตของทารก การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเฉพาะเจาะจงจากแผนกสูติกรรม โรงพยาบาลรามารชิบดี จำนวน 60 คู่ แบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองกลุ่มละ 30 คู่ โดยกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ และกลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลตามปกติ ร่วมกับโปรแกรมการส่งเสริมบทบาทการเป็นมารดาจากผู้วิจัย ระหว่างเดือน กรกฎาคม 2550 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2551 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดา-ทารกในครรภ์ แบบสอบถามความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดา-ทารกหลังคลอด แบบสอบถามความพึงพอใจในบทบาทมารดา และแบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมทารก การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of covariance) และการทดสอบทีแบบอิสระ (Independent t-test)

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ คะแนนความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกหลังคลอด 6 สัปดาห์ ความพึงพอใจในบทบาทมารดา และความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมทารกของมารดาในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และทารกในกลุ่มทดลองมีการเพิ่มขึ้นของน้ำหนักตัวและส่วนสูงที่ 6 สัปดาห์หลังคลอดสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05, p < .001$ ตามลำดับ)

ผลจากการวิจัยนี้เสนอแนะว่า โปรแกรมการส่งเสริมบทบาทการเป็นมารดาสามารถนำมาใช้ส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารก ความพึงพอใจในบทบาทของมารดา ความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมทารก และการเจริญเติบโตของทารก เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติทางการพยาบาล และส่งเสริมการดำรงบทบาทในมารดาครรภ์แรกต่อไป

คำสำคัญ : บทบาทมารดา / การนวดสัมผัสทารก / ความรักใคร่ผูกพัน / ความพึงพอใจในบทบาทมารดา / ความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมทารก

THE EFFECT OF A MATERNAL ROLE PROMOTING PROGRAM ON MATERNAL-INFANT ATTACHMENT, MATERNAL ROLE SATISFACTION, COMPETENCY IN INFANT BEHAVIORAL LEARNING AND INFANT GROWTH

MONTRA PHANTHUFAC 4837059 RAMN/M

M.N.S. (MATERNITY AND NEWBORN NURSING)

THESIS ADVISORS: SRISAMORN PHUMONSAKUL, D.N.S., ORAPIN CHAREONPOL, M.Ed.

ABSTRACT

The objective of this quasi experimental research was to study the effects of a maternal role promoting program on maternal-infant attachment, maternal role satisfaction, competency in infant behavioral learning and infant growth. The study was the chosen by purposive sampling from the Obstetric Nursing Department, Ramathibodi Hospital, and comprised 60 pairs split equally into a control group and an experimental group. The control group was given usual nursing care whereas the experimental group was given usual nursing care along with a maternal role promoting program developed by the researcher between July 2007 and February 2008. Data were collected using questionnaires on maternal-unborn infant attachment, maternal-newborn infant attachment, maternal role satisfaction, and competency in infant behavioral learning. Data were analyzed to compare the differences between the average scores of both groups by using the analysis of covariance and Independent t-test.

The study revealed that when the factors of maternal-unborn infant attachment were controlled, scores of maternal-6-week newborn infant attachment, maternal role satisfaction, and competency in infant behavioral learning of the experimental group were statistically significantly higher than those of the control group ($p < .001$). In addition, the increase in weight and height of 6-week newborn infants in the experimental group was statistically significantly higher than for the control group ($p < .05$, $p < .001$ respectively).

The findings suggest that the maternal role promoting program can promote maternal-infant attachment, maternal role satisfaction, competency in infant behavioral learning and infant growth as well as develop the quality of nursing practices and further enhance roles of first-time mothers.

KEY WORDS: Maternal Role / Infant Massage / Attachment / Maternal Role Satisfaction

146 pp.